

Gabriela Dudek-Waligóra

Argumenty do zdrowego rozsądku w dyskursie politycznym (na przykładzie wystąpień W.W. Putina)

Dyskurs polityczny to dyskurs walki o głosy wyborców, w którym ścierają się różne poglądy i wizje państwa¹. Dlatego aktywnie jest w nim wykorzystywana argumentacja w celu przekonywania do swoich racji. Argumentacja jest rozumiana jako „aktywność myślowa, związana z uzasadnieniem lub obaleniem tezy, zarzutu, cudzej myśli lub wypowiedzi”². Iwona Bartoszewicz kładzie nacisk na cel argumentowania i roboczo nazywa ten fenomen

[...] procesem poszukiwania wniosku, wnioskowaniem, którego efektem jest nowa jakość, wniosek, wynikający w pewien sposób z samych składników procesu argumentacyjnego³.

W literaturze rosyjskiej termin *argumentacja* (ros. *аргументация*) także może być różnie wyjaśniany. I.A. Stiernin na przykład pisze:

Под **аргументацией** понимается процесс приведения доказательств, объяснений, примеров для обоснования какой-либо мысли перед слушателями или собеседником⁴.

Zbliżoną definicję przedstawia Aleksandr A. Iwin, por.:

Аргументация – это приведение доводов с целью изменения позиции, или убеждений, другой стороны. *Довод*, или *аргумент*, представляет собой одно или несколько связанных между собой утверждений. Довод предназначается для поддержки

¹ Por.: „Политический дискурс представляет собой коммуникативную практику, целью которой является борьба за власть”, В.И. Карасик, *Игра по правилам в политическом дискурсе о России на Западе*, [в:] *Образ России в зарубежном политическом дискурсе: стереотипы, мифы и метафоры. Материалы Международной научной конференции 13–17 сентября 2010*, ред. А.П. Чудинов, Екатеринбург 2010, с. 67.

² М. Korolko, *Sztuka retoryki. Przewodnik encyklopedyczny*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1998, s. 88.

³ I. Bartoszewicz, *Argumenty – próba klasyfikacji*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Linguistica XXII” 2003, nr 2552, s. 5.

⁴ И.А. Стернин, *Практическая риторика*, Издательский центр „Академия”, Москва 2006, с. 151.

тезиса аргументации – утверждения, которое аргументирующая сторона находит нужным внушить аудитории, сделать составной частью ее убеждений”⁵.

W dalszej części wywodu autor podkreśla:

Аргументация представляет собой речевое действие, включающее систему утверждений, предназначенных для оправдания или опровержения какого-то мнения. Она обращается в первую очередь к разуму человека, который способен, рассудив, принять или отвергнуть это мнение⁶.

Z kolei Aleksandr I. Timofiejew w swojej definicji аргументации wymienia czynności myślowe, składające się na dane zjawisko, por.:

Аргументация – это способ рассуждения, в процессе которого выдвигается некоторое положение в качестве доказываемого тезиса: рассматриваются доводы в пользу его истинности и возможные контрдоводы; дается оценка основаниям и тезису доказательства, равно как и основаниям, и тезису опровержения (антитезису); опровергается антитезис; доказывается тезис; создается убеждение в истинности тезиса и ложности антитезиса как у самого доказывающего, так и у оппонентов (в том числе потенциальных, возможных); обосновывается целесообразность принятия тезиса с целью выработки активного отношения к реализации определенных программ, действий, вытекающих из доказываемого положения⁷.

Celem аргументacji jest wywołanie lub wzmocnienie poparcia audytorium dla przedkładanych do akceptacji tez⁸.

Niniejszy artykuł przybliży jeden z typów аргументów stosowanych w dyskursie politycznym, tj. аргументы do zdrowego rozsądku. Za materiał empiryczny posłużyły publiczne, oficjalne teksty wystąpień obecnego rosyjskiego prezydenta, W.W. Putina, obejmujące lata 2000–2013.

W literaturze przedmiotu аргументы do zdrowego rozsądku (ros. *аргументы к здравому смыслу*) zostały zdefiniowane jako:

⁵ А.А. Ивин, *Основы теории аргументации*, Гуманит. изд. центр Владос, Москва 1997, с. 6. А.А. Iwin zaznacza, iż аргументacją nazywa się nie tylko proces przytaczania аргументów dla poparcia określonej tezy, ale także sam ogół takich аргументów (zob. tamże).

⁶ Tamże, s. 7.

⁷ А.И. Тимофеев, *Аргументация: теория и практика. Учебное пособие*, ГОУ ВПО «СПбГУЛАП», Санкт-Петербург 2005, с. 6.

⁸ Zob. Ch. Perelman, *Imperium retoryki. Retoryka i аргументacja*, Tłum. M. Chomicz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002, s. 22. Por.: „[...] Аргументacja to nie rodzaj abstrakcyjnie pojmowanego dowodu matematycznego, lecz z a b i e g k o m u n i k a c y j n y, którego celem jest zwiększenie stopnia wiarygodności pewnej tezy w oczach odbiorcy”, M. Tokarz, *Uwagi o skuteczności nieuczciwych chwytów polemicznych*, [w:] *Аргументacja i racjonalna zmiana przekonań*, red. W. Suchoń, I. Trzcieniecka-Schneider, D. Kowalski, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010, s. 35.

[...] обоснования положений, обращенные к представлениям о пользе, правдоподобии, общепринятости или психологической достоверности данных, из которых исходит рассуждение”⁹.

Jądrem takich argumentów jest mądrość ludowa, odzwierciedlona w przysłowia, powiedzeniach¹⁰. W poniższym przykładzie W.W. Putin odwołuje się do powiedzenia/przysłowia¹¹ *убить курицу, которая несет золотые яйца*¹², porz.:

(1) „[odpowiedź na pytanie o bodźce dla przemysłu naftowego] Исхожу из того, что мы должны, безусловно, обеспечить диверсификацию российской экономики, но **не убить всеми этими решениями курицу, которая несет золотые яйца**. Мы должны и будем побуждать компании к большим вложениям в геологоразведку. Государство должно обратить на это больше внимания и тоже участвовать в этом процессе” [23 декабря 2004 года, Москва, Кремль, Пресс-конференция для российских и иностранных журналистов].

W danym argumencie przytoczone powiedzenie/przysłowie oddziałuje na wyobraźnię, jasno tłumaczy podejmowane działania. W. Putin mówi o konieczności dywersyfikacji rosyjskiej gospodarki, ale metodami pozwalającymi uniknąć ogromnych strat. Zastosowane powiedzenie/przysłowie sprawia, iż ukazana droga staje się niejako oczywista. Konkretnie, obrazowe słownictwo pozwala bowiem jednoznacznie zinterpretować opisywany fragment rzeczywistości¹³. Jak zauważa A. Banasik, obrazowe przedstawienie problemu może skutecznie wpływać na wyborców, wywołując u nich uczucie aprobaty lub dezaprobaty w stosunku do określonych poglądów czy osób, a tym samym może kształtować opinie i postawy odbiorców¹⁴. Podobna sytuacja ma miejsce w argumentach do zdrowego rozsądku, w których zostały wykorzystane powiedzenia/przysłowia *на то и щука в реке*,

⁹ А.А. Волков, *Курс русской риторики*, Издательство храма св. муч. Татианы, Москва 2001, с. 144.

¹⁰ Zob. tamże.

¹¹ Terminy *powiedzenie* i *przysłowie* nie są synonimami, niemniej granica między nimi nie jest wystarczająco precyzyjnie wyznaczona – zob. np. R. Stypuła, *Słownik przysłów i powiedzeń rosyjsko-polski, polsko-rosyjski*, Wiedza Powszechna, Warszawa 2003.

¹² Dodajmy, iż w *Słowniku przysłów i powiedzeń rosyjsko-polskim, polsko-rosyjskim* znalazło się powiedzenie/przysłowie *Умерла <Подохла> та курица, что несла золотые яйца*, które zostało przetłumaczone jako „Zdechła kura <kokoszka>, co zносиła złote jajka” (tamże, s. 407).

¹³ Zob. I. Biernacka-Ligieża, *Wściekły atak katoprawicy na jeszcze bardziej lewicową wiedźmę. Analiza językowa tekstów blogów polityków*, [w:] *Media w Polsce. Pierwsza władza IV RP?*, red. M. Sokołowski, Warszawa 2007, s. 37. Por.: „Posługując się przykładami, porównaniami, wykorzystując metafory, analogie, czy krótkie narracje, mówca może uobecnić w świadomości słuchaczy przedmiot perswazji. Obecność oddziałuje bezpośrednio na naszą wrażliwość”, A. Budzyńska-Daca, *Sztuka argumentacji*, [w:] *Retoryka*, red. M. Barłowska, A. Budzyńska-Daca, P. Wilczek, Warszawa 2008, s. 71.

¹⁴ Zob. A. Banasik, *Jak uwodzą politycy? Język marketingu politycznego w kampanii wyborczej*, 97, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2002, s. 50.

чтобы карась не дремал¹⁵ (przykład 2) i они роют ту яму, в которую сами когда-нибудь и попадут¹⁶ (przykład 3), por.:

(2) „Я думаю, что профсоюзы в нашей стране начали выполнять естественную и очень важную для них функцию – защиту интересов трудящихся. Они перестали быть какой-то школой, школой коммунизма, еще чего-то – это совершенно другая сфера деятельности. Они перестали быть политическим придатком какой-то партии, а стали выполнять самостоятельную функцию. И ответственное поведение профсоюзов – очень важно, очень востребовано. **«На то и щука в реке, чтобы карась не дремал»** [4 декабря 2008 года, Стенограмма телепрограммы «Разговор с Владимиром Путиным»];

(3) „Я считаю, что это [разрушение памятников советскому солдату] просто преступление, так к этому и нужно относиться. Те, кто это делают, недалёковидные люди, **они роют ту яму, в которую сами когда-нибудь и попадут**” [tamże].

W drugim argumentacie obecny rosyjski przywódca używa powiedzenia/przysłowia *na to i щука в реке, чтобы карась не дремал*, aby przy jego pomocy wyrazić opisać ważną rolę, jaką pełnią związki zawodowe w Rosji. Powiedzenie/przysłowie *они роют ту яму, в которую сами когда-нибудь и попадут* w trzecim argumentacie odnosi się z kolei do osób niszczących pomniki radzieckich żołnierzy. Przekaz, zawierający argumenty do zdrowego rozsądku, staje się dobitny, a zarazem emocjonalny, wskutek czego zwiększa swoją moc przekonywania, por.:

Аргументация опирается на веру в правдивость излагаемого, и эмоциональная форма делает доводы намного выигрышнее¹⁷.

Ekspresyjny, sugestywny język W.W. Putina objaśnia wyborcom zagadnienia polityczne, które nierzadko są bardzo skomplikowane i zbyt abstrakcyjne dla tzw. „zwykłego” obywatela. Przystępne, zrozumiałe wywody, pozbawione nasycenia

¹⁵ Przywołane powiedzenie/przysłowie w takiej wersji odnotowuje *Большой толковый словарь русского языка* (zob. *Большой толковый словарь русского языка*, ред. С.А. Кузнецов, Норинт, Санкт-Петербург 2004, s. 1511). W *Словнику przysłów i powiedzeń rosyjsko-polskim, polsko-rosyjskim* spotykamy hasło *На то и щука в море, чтоб(ы) карась не дремал*, przetłumaczoną jako *Na to szczupak w wodzie <stawie> jest, żeby karaś nie drzemał <nie drzymał>* [wydz. G.D.-W.], R. Stypuła, *Słownik przysłów i powiedzeń rosyjsko-polski, polsko-rosyjski*, Wiedza Powszechna, Warszawa 2003, s. 231.

¹⁶ Warto nadmienić, iż w *Słowniku przysłów i powiedzeń rosyjsko-polskim, polsko-rosyjskim* odnajdziemy dwa warianty polskiego powiedzenia/przysłowia *Kto pod kim dołki kopie, ten sam w nie wpada*: „Kто другому яму копает <роет>, тот сам в нее попадет <упадет>” i „Не рои другому яму <ямы>, сам в нее попадешь <упадешь>” (tamże, s. 178).

¹⁷ И.Н. Кузнецов, *Риторика или ораторское искусство*, Юнити-Дана, Москва 2004, с. 123. Por.: „Perswaduje się bardziej emocjami niż racjonalnymi argumentami. A inaczej mówiąc: emocjonalna sugestywność i zaraźliwość w zupełności wystarcza do osiągnięcia celu wypowiedzi, podczas gdy można się obejść bez doskonałej logiki, merytorycznej przejrzystości, informacyjnej treściwości”, M. Karwat, *Perswazja w tekstach politycznych – spojrzenie politologa*, [w:] *Język perswazji publicznej*, red. K. Mosiołek-Kłosińska, T. Zgółka, Poznań 2003, s. 113.

specjalistyczną terminologią są łatwo zapamiętywane przez słuchaczy. Zbliżają także głowę państwa do przeciętnych członków społeczeństwa.

Kolejne przykłady argumentów do zdrowego rozsądku stanowią następujące wypowiedzi:

(4) „**Долги всегда надо платить**. Вопрос только в том, как и когда это делать. Разумеется, мы это можем делать, только опираясь на основной экономический закон страны – на бюджет” [25 декабря 2000 года, Интервью телеканалам ОРТ, РТР и «Независимой газете»];

(5) „Действительно, мы будем исходить из известного принципа, который можно сформулировать так: **эффективность и минимальные затраты**” [23 июня 2001 года, Москва, Кремль, Заявление для прессы и ответы на вопросы по итогам российско-австрийских переговоров];

(6) „В следующем году планируются крупные расходы, крупнейшие за всю новейшую историю, на здравоохранение: на ближайшие 2 года – 460 млрд рублей. И, естественно, **деньги не синтезируются из воздуха**, – мы вынуждены повышать налоговую нагрузку на этот сектор, вот в этой части, в сфере социальных налогов” [16 декабря 2010 года, Стенограмма программы «Разговор с Владимиром Путиным. Продолжение»];

(7) „[...] конечно, **нужно трезво смотреть на то, что происходит** в медийном пространстве, анализировать, но нервно реагировать – это недостойно России, и мы так делать не будем” [14 февраля 2008 года, Москва, Кремль, Ежегодная большая пресс-конференция];

(8) „**Нужно время**, конечно. Нет такой таблетки от коррупции: раз, проглотил – и все, и государство выздоровело” [тамże];

(9) „Конечно, всегда можно сказать: денег не хватает. **Денег всегда не хватает**. Вопрос в том, куда их направлять и что считать приоритетом. Вот про такие вещи, от которых прямо зависит благополучие каждого конкретного человека, каждого гражданина, про это нельзя забывать” [6 мая 2011 года, Выступление В.В. Путина на Межрегиональной конференции партии «Единая Россия» на тему «Стратегия социально-экономического развития Юга России до 2020 года. Программа на 2011–2012 годы»].

W przytaczanych wyżej argumentach W.W. Putin powołuje się na znane powiedzenia / przysłowia, odzwierciedlające oczywiste zasady, zjawiska panujące w społeczeństwie: *долги всегда надо платить* (przykład 4); *эффективность и минимальные затраты* (przykład 5); *деньги не синтезируются из воздуха* (przykład 6); *нужно трезво смотреть на то, что происходит* (7); *нужно время* (8) oraz *денег всегда не хватает* (9). Powszechnie przyjęte wyrażenia nadają wypowiedziom obiektywizmu, prawdziwości i ogólnej akceptacji. Trudno nie zgodzić się na przykład z zasadami, iż długi trzeba spłacać czy sytuację należy oceniać trzeźwo. Mówca, posługujący się argumentami do zdrowego rozsądku, próbuje ograniczyć polemikę z głoszonymi twierdzeniami. Argumenty te wywołują u odbiorców wrażenie naturalności i uniwersalności przytaczanych tez, dzięki czemu masowy

odbiorca nie kwestionuje ich zasadności. Ma to szczególne znaczenie w przypadku chęci uzyskania przychylności słuchaczy i ich aprobaty, przyzwolenia na podjęte decyzje w tak poważnych kwestiach państwowych, jak spłata zaciągniętych pożyczek, finansowanie służby zdrowia czy walka z korupcją.

Fakt bezsporności argumentów do zdrowego rozsądku W.W. Putin dodatkowo akcentuje przez użycie w nich wykładników modalności epistemicznej takich, jak *разумеется, действительно, конечно* i *естественно*, por.:

Во всех своих употреблениях **конечно** представляет факт существования некоторой ситуации как достаточно очевидный. Говорящий считает, то знание имеющих место обстоятельств или общего порядка вещей дает адресату всю информацию, необходимую для того, чтобы самому сделать вывод о существовании некоторой ситуации. [...] К доминанте **конечно** очень близки синонимы **разумеется** и **естественно**, которые выражают похожее значение в более категоричной форме. Они представляют существование некоторой ситуации как факт, который, по мнению говорящего, должен быть абсолютно очевиден адресату без каких-либо дополнительных объяснений и доводов, потому что адресат располагает более чем достаточной информацией для соответствующих выводов¹⁸.

Należy uzupełnić, iż aforyzmy, cytaty, związki frazeologiczne, utarte wyrażenia, powiedzenia i przysłowia wypełniają w tekście politycznym również istotne funkcje estetyczne, por.:

Используемые в тексте прецедентные феномены делают изложение более интеллектуальным, формируют новые смыслы, вводят новое событие в общеисторический и культурный контекст. Названные феномены позволяют сделать сообщение более ярким, привлекающим внимание и одновременно ввести в изложение некоторые элементы языковой игры, предложить читателям для кого-то прозрачную, для кого-то достаточно сложную загадку¹⁹;

Porównania do przeszłości, przywoływanie znanych cytatów lub bohaterów literackich, odwoływanie się do [...] tradycji, których znaczenia nikt nie zakwestionuje, powodują emocjonalizację i wyrazistość wypowiedzi, która oddziałuje na odbiorcę poprzez konotacje i w ten sposób skutecznie wartościuje aktualnie opisywaną problematykę²⁰.

¹⁸ *Новый объяснительный словарь синонимов русского языка*, Общее руководство Ю.Д. Апресян, Школа «Языки славянской культуры», Москва 2003, с. 476.

¹⁹ А.П. Чудинов, *Политическая лингвистика. Учебное пособие*, Флинта, Наука, Москва 2008, с. 115.

²⁰ B. Batko-Tokarz, *Perswazja w dyskursie sejmowym*, Wydawnictwo „Scriptum”, Kraków 2008, s. 206. Por.: „Poza sięganiem do ograniczonego zasobu metafor i etykietek językowych nadawca, reprezentujący władzę, chętnie korzysta [...] także z **frazeologizmów**, które zwiększają obrazowość, wyrazistość wypowiedzi i nadają jej wartość emocjonalną. Zaletą stałych związków frazeologicznych z perspektywy propagandzisty jest ich schematyczność i konkretność, która pozwala w przekonujący i skuteczny sposób ukazywać odbiorcy ideologiczną wymowę interpretowanych wydarzeń. Ważne jest także to, iż ich źródła i geneza nawiązują do pojęć, z których korzysta metaforyka propagandowa, wzmacniają więc one ponownie koherencję i jednoznaczność wypowiedzi”, P. Nowak, *Retoryka a propaganda polityczna*, [w:] *Retoryka*, red. M. Bałowska, A. Budzyńska-Daca, P. Wilczek, Warszawa 2008, s. 220–221.

Ważne przykłady argumentów do zdrowego rozsądku stanowią też poniższe fragmenty wystąpień W.W. Putina:

(10) „[...] мне кажется, что **все хорошо в меру**. И Интернет – это полезная вещь, если оттуда извлекается нужная информация для образования, для развития человека. А если это какая-то болтовня часовая, то мне кажется, что толку в этом немного. Это потеря времени” [18 декабря 2003 года, Стенограмма прямого теле- и радиоз- эфира «Прямая линия с Президентом России»];

(11) „Что касается приезда, еще раз повторяю, господина Ющенко. Хочу еще раз подчеркнуть, у нас с ним очень хорошие отношения. Что нас беспокоит? Попытки, повторяю, решать политические вопросы неправовыми методами. И уже совсем, мне кажется, **недопустимо менять правила игры в ходе тех или иных процессов**. Это, знаете, все равно что начали футбольный матч по одним правилам, а заканчиваем – по другим. Ерунда какая-то. Но в конечном итоге, повторяю, мы примем любое решение, которое вынесет украинский народ, и будем работать с любым руководителем” [23 декабря 2004 года, Москва, Кремль, Пресс-конференция для российских и иностранных журналистов];

(12) „По оценкам различных экспертов, мы восстановим докризисный уровень ВВП [Валовой внутренний продукт], некоторые из экспертов говорят, в конце 2012 года, некоторые говорят – в конце 2011 года. Я думаю, что **правда, как обычно, посередине** – где-то в первой половине 2012 года мы должны выйти на докризисный уровень” [16 декабря 2010 года, Стенограмма программы «Разговор с Владимиром Путиным. Продолжение»];

(13) „Я знаю, что среди прокурорского корпуса, особенно в связи с организацией округов, звучат предложения о получении дополнительных полномочий. Думаю, что, как говорят в быту, **«перетягивание одеяла»** – это не всегда самый лучший способ решения проблемы. Взять на себя все – вряд ли это оправданно, закрыть все бреши российской законности не получится даже у такой мощной и авторитетной организации, которой является прокуратура” [11 января 2001 года, Москва, Выступление на Всероссийском совещании прокуроров].

Wymienione argumenty odwołują się do znanych powiedzeń / przysłów: *все хорошо в меру* (przykład 10), *недопустимо менять правила игры в ходе тех или иных процессов* (przykład 11), *правда посередине* (12) i *перетягивание одеяла* (13). W.W. Putin uznaje akceptowane przez większość przekonania, a także zwiększa atrakcyjność swojego przekazu, por.:

Dzisiejszy polityk musi się sprzedać, musi zwrócić na siebie uwagę, musi oryginalnie, niebanalnie zaistnieć w mediach. Słowo odgrywa tu wielką rolę. Jest zawsze reklamą²¹.

Popieranie własnych tez powszechnie akceptowanymi stwierdzeniami jest również zabiegiem mającym na celu zwiększenie wiarygodności mówiącego²².

²¹ K. Ożóg, *Pauperyzacja języka współczesnej polityki*, „LingVaria” 2006, nr 1, s. 87.

²² Zob. L. Polkowska, *Językowe środki perswazji w przemówieniach sejmowych Romana Giertycha*, „Poradnik Językowy” 2004, nr 9, s. 55.

Przeanalizowane użycia argumentów do zdrowego rozsądku w dyskursie politycznym pozwalają konstatować, iż argumenty te mają za zadanie przekonać wyborców, zapewniając bezdyskusyjność prezentowanych poglądów. Argumenty do zdrowego rozsądku oddziałują na społeczeństwo poprzez jasny i efektowny sposób unaocznienia omawianego problemu.

Literatura

- Banasik A., *Jak uwodzą politycy? Język marketingu politycznego w kampanii wyborczej* ,97, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2002.
- Bartoszewicz I., *Argumenty – próba klasyfikacji*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Linguistica XXII” 2003, nr 2552.
- Batko-Tokarz B., *Perswazja w dyskursie sejmowym*, Wydawnictwo „Scriptum”, Kraków 2008.
- Biernacka-Ligęza I., *Wściekły atak katoprawicy na jeszcze bardziej lewicową wiedźmę. Analiza językowa tekstów blogów polityków*, [w:] *Media w Polsce. Pierwsza władza IV RP?*, red. M. Sokołowski, Warszawa 2007.
- Budzyńska-Daca A., *Sztuka argumentacji*, [w:] *Retoryka*, red. M. Barłowska, A. Budzyńska-Daca, P. Wilczek, Warszawa 2008.
- Karwat M., *Perswazja w tekstach politycznych – spojrzenie politologa*, [w:] *Język perswazji publicznej*, red. K. Mosiołek-Kłosińska, T. Zgółka, Poznań 2003.
- Korolko M., *Sztuka retoryki. Przewodnik encyklopedyczny*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1998.
- Nowak P., *Retoryka a propaganda polityczna*, [w:] *Retoryka*, red. M. Barłowska, A. Budzyńska-Daca, P. Wilczek, Warszawa 2008.
- Ożóg K., *Pauperyzacja języka współczesnej polityki*, „LingVaria” 2006, nr 1.
- Perelman Ch., *Imperium retoryki. Retoryka i argumentacja*, tłum. M. Chomicz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.
- Polkowska L., *Językowe środki perswazji w przemówieniach sejmowych Romana Giertycha*, „Poradnik Językowy” 2004, nr 9.
- Stypuła R., *Słownik przysłów i powiedzeń rosyjsko-polski, polsko-rosyjski*, Wiedza Powszechna, Warszawa 2003.
- Tokarz M., *Uwagi o skuteczności nieuczciwych chwytów polemicznych*, [w:] *Argumentacja i racjonalna zmiana przekonań*, red. W. Suchoń, I. Trzcieniecka-Schneider, D. Kowalski, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.
- Большой толковый словарь русского языка*, ред. С.А. Кузнецов, Норинт, Санкт-Петербург 2004.
- Волков А.А., *Курс русской риторики*, Издательство храма св. муч. Татианы, Москва 2001.
- Ивин А.А., *Основы теории аргументации*, Гуманит. изд. центр Владос, Москва 1997.
- Карасик В.И., *Игра по правилам в политическом дискурсе о России на Западе*, [в:] *Образ России в зарубежном политическом дискурсе: стереотипы, мифы и метафоры. Материалы Международной научной конференции 13–17 сентября 2010*, ред. А.П. Чудинов, Екатеринбург 2010.
- Кузнецов И.Н., *Риторика или ораторское искусство*, Юнити-Дана, Москва 2004.

Новый объяснительный словарь синонимов русского языка, Общее руководство Ю.Д. Апресян, Школа «Языки славянской культуры», Москва 2003.

Стернин И.А., *Практическая риторика*, Издательский центр „Академия”, Москва 2006.

Тимофеев А.И., *Аргументация: теория и практика. Учебное пособие*, ГОУ ВПО «СПбГУ-ЛАП», Санкт-Петербург 2005.

Чудинов А.П., *Политическая лингвистика. Учебное пособие*, Флинта, Наука, Москва 2008.

Аргументы к здравому смыслу в политическом дискурсе (на примере выступлений В.В. Путина)

Резюме

Политический дискурс это дискурс борьбы за голоса избирателей, поэтому активно используется в нем аргументация с целью убедить оппонентов в правоте сказанного. В настоящей статье рассматривается один из типов аргументов, применяемых в политическом дискурсе, то есть аргументы к здравому смыслу. Материалом исследования служат официальные, публичные высказывания Президента Российской Федерации – В.В. Путина. Приводится дефиниция аргументов к здравому смыслу и описываются функции данных аргументов в политическом дискурсе, а также их главная задача – указать на бесспорность выдвинутых тезисов.

Ключевые слова: политический дискурс, политическая лингвистика, аргументация, аргументы к здравому смыслу

Arguments to Common Sense in Political Discourse (On the Example of Speeches of Vladimir Putin)

Abstract

Political discourse is the discourse of the struggle for votes, therefore argumentation is in it widely used to convince opponents of the correctness of what has been said. The article presents one of the types of arguments used in the political discourse, arguments to common sense. The material for research is served by the official public texts of utterances made by V.V. Putin. Definition of arguments to common sense is provided and the main functions of this phenomenon are given. The analysis shows that arguments to common sense are indisputable, somehow obvious, accepted by the majority.

Key words: political discourse, political linguistics, argumentation, arguments to common sense

Gabriela Dudek-Waligóra
doktor nauk humanistycznych
w zakresie językoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
lektor języka rosyjskiego w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej UJ

Gabriela Dudek-Waligóra, PhD
Institute of East Slavonic Studies
Jagiellonian University
e-mail: gabriela.dudek@uj.edu.pl
+48 514 456 736